РІК ЗАЛОЖЕНИЯ 1893.
„СВОБОДА"
„LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба вивисувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 11-го січня 1917. Ч. 4. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, January 11, 1917. No. 4.

БРАІЛЯ І ФОКШАНІ ЗДОБУТІ.

За пять днів полонили союзні війска 8.500 Москалів.

Кріза в австрійськім кабінеті з причини автономії для Галичини.

ПРЕЗИДЕНТ РОСІЙСЬКОГО КАБІНЕТУ, АЛЕКСАНДЕР ТРЕПОВ, УСТУПИВ.

НОВА КАБІНЕТОВА КРІЗА У ВІДНИ З ПРИЧИНИ АВТОНОМІЇ ДЛЯ ГАЛИЧИНИ.

КОПЕНГАГЕН, 6. січня. — **Берлінська часопись „Льокаль-Анцайгер" оголосила телеграму з Відня, яка доносить, що прийшло до нової кабінетової кризи у Відни з приводу, що правительство не хоче признати Галичині такої автономії, як вона була приобіцяна цісаром Францом Йосифом.**

Др. Сильвестер, президент австрійської палати послів, уступив зі свого становища.

АВСТРІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ЧЕРНІН У НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ.

АМСТЕРДАМ, 9. січня. — Берлінська часопись „Льокаль-Анцайґер" доносить, що австрійський міністер для заграничних справ, ґр. Чернін, приїхав до Берліна і був на авдієнції у цісаря. **Предметом авдієнції мала бути справа польсько-славянська (?)** і справа уможливленя водної комунікації між середущою Німеччиною а Чорним морем.

В загально політичних справах не можна було нічого рішати, як довго аліянти не дали ще своєї відповіди на ноту президента Вілсона.

ПРЕЗИДЕНТ РОСІЙСЬКОГО КАБІНЕТУ, ТРЕПОВ, УСТУПИВ.

ЛОНДОН, 9. січня. — **Президент російського кабінету, Алексaндер Трепов, уступив.**

Цар заіменував наслідником Трепова члена державної ради, князя Ґоліцина-Мравліна.

Друга телеґрама доносить про уступлене міністра просьвіти, ґр. Ігнатієва. Його місце обіймив сенатор Кульчицький.

А. Нератов, бувший міністер для заграничних справ, зістав іменований членом державної ради.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

БРАІЛЯ ЗДОБУТА. — 1.400 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 5. січня. — **Браіля, найбільше торговельне місто в Румунії, здобуте. Упадок Браілї наступив після здобутя сильно укріплених примістків на захід від міста. Притім полонено поверх 1.400 Москалів і Румунів.**

Урядовий німецький звіт звучить:

„**АРМІЯ МАКЕНЗЕНА:** На полудне від устя ріки Бужеу (до Серету) німецькі й австрійські війска здобули вчера по тяжкій і завзятій боротьбі два сильно укріплені примістки, Джурджеті і Роману, на захід від Браілї. В тих битвах взято поверх 1.400 в полон та здобуто 6 машинових крісів.

„**Найбільше румунське торговельне місто, Браіля, опинило ся вчера вечером в руках наших війск.**

„Перстень довкола Фокшані чимраз сильнійше стіняеть ся.

(Дунайська пристань, місто Браіля, числила перед війною 85.000 мешканців. В місті находили ся головні склади збіжа і нафти. Здобуте Браілї уможливило тепер плавбу при помочи рік з Німеччини аж до Чорного моря).

„**АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА:** Війска під командою ґен. Ґерока віднесли нові значні успіхи на схід від границі Семигороду, беручи в полон кількасот Москалів.

„**АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА:** В деяких місцях відбуваеть ся сильна перестрілка артилерії".

МІСТО ҐАЛАЦ ПІД ОГНЕМ НІМЕЦЬКИХ ГАРМАТ. — 1.200 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 6. січня. — **Союзні війска після здобутя Браілї посунули ся скоро дальше на північ і станули над рікою Серетом.**

Місто Ґалац, яке лежить між Серетом а Дунаєм, находить ся вже під огнем німецьких гармат.

В околиці Фокшані велика битва триває дальше. На північний захід від Фокшані полонено 300 Москалів.

В битві під Риґою відбито протинапад Москалів. Число полонених Москалів виносить 900.

Урядовий звіт звучить:

„**АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Союзні війска здобули села, положені на північ від Браілї, і дійшли до ріки Серету. Німецькі гармати розпочали бомбардувати місто Ґалац, яке є віддалене від Серету всего 19 кільометрів.**

„В Добруджі нема вже ніодного російського ані румунського жовніра.

„На полудне від Фокшані битва стає щораз сильнійша.

„Російські війска, уступаючи з Браілї, знищили богато фабрик і складів.

„**АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: На полудне від долини Тротус австрійські і баварські полки здобули дальші укріплені становища Москалів, причім 300 салдатів взяли в полон.**

„**АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА:** По довшім бомбардованю російська піхота розпочала наступ здовж шляху Риґа-Мітава, користаючи з того, що багнисті околиці вкриті грубим ледом. **Напад відбито з тяжкими втратами для Москалів. 900 Москалів і богато машинових крісів впало в руки наших війск".**

МОСКАЛІ СТАВЛЯТЬ СИЛЬНИЙ ОПІР В ОКОЛИЦІ ФОКШАНІ. — ПІД РИҐОЮ ПОЛОНЕНО 1.300 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 7. січня. — **В околиці Фокшані російські війска перевели сильний протинапад на 25 км. довгім фронті. Напад відбито з тяжкими втратами для неприятеля.**

На полудневий захід від Риґи полонено поверх 1.300 Москалів.

Німецький урядовий рапорт звучить:

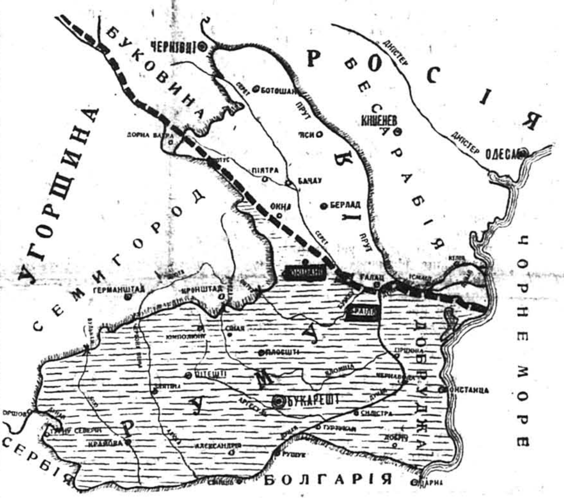
„**АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: На боевій лінії Фокшані-Фундені російські війска розпочали сильний протинаступ. Лише в напрямі місцевости Одобешті Москалям вдало ся осягнути деякі незначні успіхи. На прочім фронті напад відбито з тяжкими втратами для неприятеля. Кількасот Москалів взято в полон.**

АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: З причини сильних морозів воєнні операції в Карпатах спинені.

„**АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА:** В Галичині, на полудневий захід від Станиславова, ударемнено напад російських війск на наші патрулі.

„В околиці Кіселина, на захід від Луцка, наш відділ напав на російську патрулю і повернув з полоненими назад на свої становища.

„**На полудневий захід від Риґи битва триває дальше. Число полонених Москалів зросло на 1.300".**

ВОЄННЕ ПОЛОЖЕНЄ НА СХІДНІМ ТЕРЕНІ ВІЙНИ.

КРІПОСТЬ ФОКШАНІ ЗДОБУТА. — 4.000 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 8. січня. — **Союзні війска переломили сильно укріплену боєву лінію між Серетом і Фокшані.**

Нині рано союзні війска здобули кріпость Фокшані, яка становила головну підставу оборонної лінії.

Російські війска уступають за Серет. Число Москалів, взятих в полон в битві під Фокшані, виносить 4.000.

Урядовий звіт німецького штабу звучить:

„**АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Девята армія віднесла вчера великі нові успіхи, проганяючи неприятеля зі сильно укріплених становищ в околиці Одобешті.**

„**Дальше на полудне союзні війска взяли приступом сильно укріплені становища неприятеля в околиці Мількову, не даючи йому спромоги заняти нові становища на другій оборонній лінії здовж каналу Фокшані-Ярещті.**

„**Нині рано союзні війска здобули Фокшані. В здобутій кріпости полонено 3.910 Москалів і взято 3 гармати.**

„**АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА:** Помимо сніжної бурі і сильних морозів наші війска осягнули нові значні успіхи, здобуваючи дальші російські становища між ріками Путна й Ойтуз.

„**АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА:** На захід від шляху, який веде з Риґи до Мітави, російські війска переводили вчера поновні напади на цілім боєвім фронті. Неприятель відзискав трохи терену, який був втратив в попередних битвах".

МОСКАЛІ УТІКАЮТЬ ЗА РІКУ СЕРЕТ. — 1.600 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 9. січня. — **Армія Макензена переслідує дальше утікаючих Москалів, які займають нові становища на східнім березі ріки Серету.**

На північ від Фокшані союзні війска прогнали неприятеля за ріку Путну і взяли приступом укріплену місцевість Гальреску.

Число полонених зросло о 1.600.

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„**АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Використуючи побіду, союзні війска посувають ся скоро дальше на північ і дійшли до ріки Путни. Неприятель заняв нові становища на північнім березі ріки.**

„**На схід від Фокшані союзні війска здобули місцевість Гальреску, відбиваючи нічні атаки неприятеля.**

„**Число вчера полонених Москалів зросло на 99 офіцирів і 5.400 салдатів. Воєнна добича виносить 3 гармати і 10 машинових крісів.**

„**АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА:** Помимо непогоди і трудностий в терені наші війска посувають ся поволи дальше наперед. Вчера здобули вони сильно укріплені становища по обох сторонах долини Сузіта і відбили всі протинапади неприятеля.

„**АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА:** Напади російських війск в околиці Риґи і Якобштаду були безуспішні".

2.000 ВАҐОНІВ НАФТИ ПОПАЛО В РУКИ СОЮЗНИХ ВІЙСК.

АМСТЕРДАМ, 6. січня. — З Берліна доносять, що роботи коло направи знищених уступаючими війсками румунських копалень нафти дуже скоро поступають наперед і дальше добуванє нафти вже в найблизших тижнях розпічнеть ся.

В містах Кампіна і Констанца попало в руки союзних війск около 2.000 ваґонів нафти.

—o—

АВСТРІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР ҐР. ТАРНОВСКІ ВІДІДЕ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ 13. СІЧНЯ.

ВАШИНҐТОН, 8. січня. — Ґр. Тарновскі, новий австрійський амбасадор для Злучених Держав, відіде з Европи голяндським кораблем „Нордам" **дня 13.** січня.

—o—

МИРОВІ УСЛІВЯ АЛІЯНТІВ.

АМСТЕРДАМ, 6. січня. — З достовірних жерел доносять, що між аліянтами прийшло вже до порозуміня щодо услівий мира.

Головні домаганя аліянтів обіймають отсі точки:

1. Опорожнене і заплачене відшкодованя Бельґії.

2. Опорожнене північної Франції і заплачене їй відшкодованя.

3. Независимість Польщі, Сербії і Чорногори.

4. Освобождене Вірменії зпід Туреччини. Протекторат над Вірменією мала би обняти Росія або союз держав.

5. Віддане Царгороду і Дарданелів Росії. Знесене турецького панованя в Европі.

Сі мирові поголоски ріжнять ся від попередних тим, що не згадуеть ся в них ані про віддане Франції Альзації і Льотаринґії ані про знищене „пруського мілітаризму".

ПОГОЛОСКА ПРО НОВІ МИРОВІ УСЛІВЯ ЦЕНТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ.

ПАРИЖ, 6. січня. — Зі Швайцарії доносять, що центральні держави приготовляють нову ноту, в якій будуть подані мирові услівя.

Нові мирові услівя мають бути слідуючі:

1. Опорожнене Бельґії в заміну за королївство Конґо (в Африці).

2. Опорожнене північної Франції в заміну за звернене забраних кольоній.

3. Основанє Польського Королївства в границях великого князівства варшавського з вимкою ґубернії сувальської.

4. Основанє Литовського Королївства з ґуберній: Вільна, Ковно, Гродно, Сувалки і Курляндія.

5. Відступлене Росії східної Галичини по ріку Сян.

Про справу на Балкані між мировими услівями не згадуеть ся.

(Продовжене на стороні 3-тій.)

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодинoке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилї.

Від п. Василя Цимбалїстого з Дітройт, Міш., одержали ми осьтаке письмо:

Хвальна Редакціє!

Прошу о ласкаве поміщене залученого співчутя для д. М. Січиньского на сторінках „Свободи" і прошу тому, позаяк ухвалою на зборах О. К. Ф. У. в Дітройт припоручено се зробити.

Сподїваючись поміщеня залученого співчутя в найблизшім числї „Свободи"

остаюсь з глубоким поважанєм

Василь Цимбалїстий
203 Плумер Еве., Дітройт, Міш.

Окружний Комітет Федерації Українців Зл. Д. в Дітройт Міш., висказує своє найглубше співчутє з причини недуги д. М. Січинського і яка не дала Йому змоги прибути до Дітройт на концерт, який уряджувано в честь Івана Франка дня 17. грудня 1916 р.

Желаємо Тобі наш дорогий Герою як найскорійшого повороту до здоровля тим більше, позаяк Федерація Українців в Зл. Державах потребує Тебе дуже під сю важну для українського загалу хвилю, потребує Тебе як оборонця проти всяких ворогів „української злуки", що хочуть для свого власного інтересу обезчестити „Всеукраїнську орґанізацію", Тебе і Твою щиру працю!

Веди у бій, за волю України, бо ми всі з Тобою! Веди нас до мети, бо народ вірить Тобі і вміє цінити діла і працю Твою!

Честь і слава Тобі Герою за невпинну працю для Неньки-України і Єї поневолених діток!

Окружний Комітет Федерациї Українців
Зл. Держав в Дітройт.

З повисшого письма показує ся, що п. Січинський відмовив ся прибути на концерт в Дітройт з причини недуги. Українській громаді в Дітройт мабуть не відомо, що **тогосамого дня (17. грудня 1916 р.)** п. Січинський мав на вічу в Нюарку, Н. Дж., дуже „горячу" промову проти урядників У. Н. Союза і „Свободи".

„Народна Воля" вже від довшого часу ширить алярмуючі вісти про недугу п. Січинського і тим вістям вірить, як видко, О. К. Ф. У. в Дітройт. Тут мимоволї пригадують ся улюблені слова п. Січинського: „На неправді стоїть і на неправді впаде".

На місце двох угоруських часописий, „Русина" і „Ниви", почала від нового року виходити в Пітсбурґу нова ґазета (тижневник) — „Просвѣта". Друкує ся вона в половинї руською етимольоґією, а в половині азбукою словацькою. „Просвѣта" є урядовим орґаном „Греко католической епархії Сполуч. Держав Сїверной Америки і „Собранія ґреко католическихъ церковных Братствъ".

В 1-шім числї сеї нової угроруської ґазети (з 4. січня 1917) є надрукована „Наша проґрамма" (початок), а в ній між иншим отсї слова (подаємо по українськи):

„Просьвіта", яко законна дитина і наслїдниця ґазет „Русин" і „Нива", зовсїм природно перебирає всї прикмети своїх родичів. „Русин" і „Нива" старали ся греко-католиків Русинів, а особливо Угрорусинів, научати про віру і обряд, хоронити від злого і побуджувати до всього благородного, удержувати і розвивати матерну мову і тим всїм просьвічати так, щоби і умово і матеріяльно і у внутрішнім розсудку та чувстві, як і у зверхнім поведеню поступили вперед. „Просьвіта" все те добре унаслїдила і буде продовжати як найревнїйше.

Невдачні змаганя до мира.

Отсе вже третий рік шалїє страшна війна, третий рік змагають ся міліонові армії, але виглядів на її скоре покінчене нема ніяких. Вже від самого початку війни повторяли ся часто ріжні поголоски про недалекий мир. Кожда важнійша побіда давала притоку до таких вістий. Але всї вісти про недалекий мир оказували ся опісля безпідставними.

В грудни минувшого року мирові змаганя прибрали більше конкретну форму. На се зложили ся дві події: мирові предложеня Німеччини і її союзників та мирова нота президента Вілсона і инших невтральних держав.

Відповідь алїянтів на ноту Німеччини і її союзників каже здогадувати ся, що всї мирові змаганя є передчасні і безуспішні. Алїянти, розпочинаючи нинї мирові переговори, мусїли би мимоволї признати побіду центральних держав. З другої знова сторони алїянти не втратили ще надії на остаточну побіду і все ще сподїваютьʼ ся осягнути такі цїли, які вони поставили собі на початку війни. Головну перешкоду до мира становить Росія. Росія потерпіла розмірно найбільші втрати територіяльні, на зворот котрих вона ледви чи могла би числити на случай мирових переговорів під отсю пору. Крім того Росія все ще має надію на одержанє Царгорода і Дарданелїв, які були головною її цїлию у теперішний війнї. Таку заяву зложив президент російського кабінету, Трепов, як також і мінїстер для заграничних справ, Покровський.

Останні дві воєнні наради, які відбули ся в Римі і Берлїнї, вказують, що обі сторони готовлять ся до нової боротьби, ще сильнїйшої і ще страшнїйшої ніж в перших роках війни.

* * *

Рівночасно з поголосками про мир появили ся також і поголоски про мирові услівя обох воюючих сторін. Без огляду на те, чи сї поголоски походили зі жерел меньше або більше урядових, чи вони були лише випливом комбінацій осіб зовсїм приватних, нас в першій мірі інтересує те, яка доля чекає Українців.

Здає ся, що про долю українських земель були більше ріжнородні поголоски, ніж про всякі инші. І так появила ся найперше поголоска, що здобуті від Росії українські землї будуть злучені з новооснованим польським королївством, а Галичина одержить автономію і позістане при Австрії. Відтак наспіли вісти, що цїла Галичина буде злучена з польським королївством. Вкінци знова появили ся вісти, що Австро-Угорщина згодить ся на відступлене Буковини і східної Галичини по ріку Сян Росії, а проча часть буде злучена з польським королївством.

Найбільше правдоподібною показала ся перша поголоска, бо її правдивість потвердили останні події в Австрії, а іменно виступ австрійських Українців проти намірeної автономії Галичини і нова кріза в австрійськім кабінетї з приводу автономії для Галичини.

Який оборот візьме ся справа, нинї годї предвидїти. Правдоподібно треба припускати, що дефінїтивне порішенє щодо будучности українських територій здобутих від Росії, як також східної Галичини і Буковини, буде відложене аж на конець війни, зглядно до мирових переговорів. Треба однак припускати, що українські землї будуть головним предметом торгу при заключуваню мира між Росією а державами центральними.

На кождий случай доля українських земель буде залежати від перебігу дальших воєнних операцій на сході.

Воєнні операції в Румунії зближають ся поволи до кінця. Занятє Молдавії мусить потягнути за собою в першій мірі опорожненє з російських війск не лише Буковини, але також і цїлої східної Галичини та значної части Волини.

Нинї панує загальне переконанє, що центральні держави звернуть свої головні сили проти Росії. За тим промовляють дві річи: перше, щоби зломити силу Росії, яко одного з найсильнїйших ворогів; друге — центральні держави, займаючи дальші територіі українські, можуть числити на задержанє їх у своїх руках.

Зі занятєм значнїйших просторів українських земель українська справа може зовсїм автоматично стати предметом поважних полїтичних міркований, подібно, як се стало ся зі землями польськими та литовськими.

Все те буде залежати також від загального висліду війни і на прочих боєвих фронтах. Чимало буде залежати також і від самих Українців, о скільки вони зможуть здобути собі вплив в полїтичних кругах інтересованих держав.

З РОСІЙСЬКОГО ПЕКЛА.

Сазонов знова в ласцї у царя.

Телєґрами з Петроґраду доносять, що цар покликав до себе бувшого мінїстра для заграничних справ Сазонова і відбув з ним довшу нараду. По відїздї Сазонова з головної кватири до Петроґраду цар видав приказ, аби Сазонов на будуче брав участь в засїданях кабінету мінїстрів, на яких будуть обговорювати ся заграничні справи.

Анґлїйсько-російська торговельна палата в Петроґрадї відбула урочисте засїданє, на якім іменовано Сазонова почетним президентом палати.

Штірмер одержав важне становище в урядї для заграничних справ.

Також бувший президент російського кабінету, Борис Штірмер, якого по уступленю зі становища президента цар заіменував був членом державної ради, заняв важне становище в урядї для заграничних справ.

Боротьба між думою а правительством.

На приказ царя засїданя думи і державної ради відложено на 25. сїчня. Причиною сього мали бути великі непорозуміня між думою а правительством, які в останних днях засїдань послів доходили до критичної точки, особливо підчас дебати над предложенєм правительства в справі закона про примусову службу цивільну.

Один з членів думи заявив, що дума нїколи не позволить на те, щоби в сїй так важній справі лишити вільну руку правительству. Провідник кадетської (конституційно-демократичної) партії, Мілюков, сказав між иншим отсе: „Президент Трепов і його товариші роблять зовсїм очевидні заходи, щоби думу умертвити, але ми не дамо себе звести. Цар голосить отверто про недалекі побіди, але забув згадати на перешкоди, які треба найперше усунути, заки побіда була би можлива".

Російське правительство завело закон про загальну примусову цивільну службу без згоди думи. Коли земства зажадали близших пояснень і причин уведеня сего закона, правительство відмовило зовсїм відповіди.

Посли називають війну Росії злочином.

На засїданю в справі бувшого члена думи Лемпіцкого (Поляка), який по уступленю російських війск лишив ся у Варшаві, поставлено внесенє на виключенє Лемпіцкого з думи, мотивуючи се тим, що він вже довше ніж рік не зявив ся в думі. Члени лївиці спротивили ся сьому внесеню, вказуючи, що подана причина є нестійна, бо богато членів думи вже через довший час не є присутні на засїданях думи, а їх ще доси не виключено. Один член думи заявив, що дума лїпше зробилаб, коли би взяла в свою опіку тих неприсутних членів думи, які вже роками є заслані на Сибір. Член думи Лемпіцкі нїчого злого не допустив ся, бо кождий знає, що російське правительство що дня ломить всї людські і божі закони, допускаючи ся брутального насильства на народах, які є російськими підданими. „Лемпіцкі — сказав бесїдник — заслугує у нас на пошану. Коли би ся війна була війною за свободу, тодї справа мала би ся инакше. Але ми знаємо, що ся війна є злочинною і її ведеть ся лише в цїлях робункових і заборчих".

Уступленє мінїстра Макарова.

Уступленє мінїстра справедливости, Макарова, пояснюють тим, що його на виразне домаганє царя хотїли змусити, аби він застановив процес проти звісного приватного секретаря бувшого президента Штірмера — Мануйлова. В день перед розпочатєм слїдства проти Мануйлова, коли прокуратор підписав вже акт обжалуваня, Макаров одержав приказ від царя, щоби процес сейчас застановити. На другий день Макаров вручив поданє, просячи о димісію. Президент Трепов старав ся переконати Макарова, щоби він позістав надальше на своїм становищи. Однак Макаров заявив, що головним обовязком урядників судівництва є бережене законів і справедливости, і тому він не може довше позістати на своїм становищи.

Замах на Мілюкова.

На провідника конституційно-демократичної партії (кадетів), Павла Мілюкова, уплянoвано замах, який представляє ся в незвичайно сензаційнім осьвітленю. Вістку про сей замах принесла одна тижнева часопись, яку видає звісний в цїлій Росії Васїлєвський. Коли вістка про замах на Мілюкова розійшла ся, тодї до Васїлєвського прийшов Ґузулю, співробітник „істінно-русской" ґазети „Русское Знамя", і заявив Васїлєвському, що він (Ґузулю) дістав від Дубровіна, голови „Союза істінно-русских", 300 рублїв, аби заморлувати Мілюкова і тим виратувати тодїшного премієра Штірмера від критики Мілюкова.

Ґузулю мав мати точний опис Мілюкового мешканя і наміряв перед атентатом і по виконаню атентату на Мілюкова укривати ся в однім із сусїдних домів, до „істінно-русскі" були вже приготовили всьо потрібне до атентату. Цїлу тайну Ґузулю зрадив Васїлєвському, а сей скоро доніс про цїлу сю аферу прокураторови і зажадав слїдства против Ґузулю. Прокуратор зараз розпочав вступні кроки.

Ґузулю на своє оправданє оказав, що Дубровін дав йому поручені листи, які отвирали йому двері правительства; що Дубровін ручив йому увільнити його з кріміналу (на случай засуду) і т. д. Він викрив також, як партія „істінно-русских" працювала спільно з полїцією і як вони в спілцї з полїцією замордували в Одесї непослушних матрозів і вкинули до води три трупи.

Російські часописи впевняють, що прокуратор має тепер нагоду переслїдувати Дубровіна, якого доси попирали найбогатші впливові круги Росії.

Сподївають ся однак, що сей процес, як богато инших, заснїтить ся, аби не відкрити великих надужить російської полїції.

Синод видав приказ молити ся за побідою.

Російські часописи доносять, що оберпрокуратор сьвятїйшого синода видав приказ до духовенства, аби вірні, уладжуючи номинальні богослуженя за погибших у війнї офіцирів, молили ся за побідою Росії.

Богато погибших офіцирів, яких почитають майже на рівні зі сьвятими, уміщено в церковних гробницях. Поступові часописи звертають увагу властий на небезпеку, яку викликує ся через те між темними масами. Богато людий попадає через те в гістерію (нервова хороба) і релїґійне божевілє, яке обявляє ся в формах небезпечних для публичного порядку.

Михайло Андреєв.

ТРИ СЕСТРИ.

(З російського переклав **Марко Скритий**).

Віра.

Коли впивались кровю моря,
В час людських жертв страшних без мір,—
Вона прийшла, як ясна зоря,
Сказавши: „Йди, борись і вір!"
Зір дно душі моеї змірив,
Я з вірою на красше ждав,
І в бою я в побіду вірив,
І бачив смерть... і побіджав...

Надія.

Коли я ранений лежав,
Замкнув свої вже сонні вії, —
Небесний луч в душі дрожав,
Небесний луч — сестри Надії.
Терпів я... (рана бо страшна),
Та надімною в'на склонилась —
Надії сьвітлая сестра,
Я дихав їй, їй серце билось...

Любов.

Я бачив ворога у крови,
Ще й із спрагненими устами, —
В ту мить я взрів образ Любови,
Пишно умаєний цьвітками...
Тодї спізнав я суть „любити",
Я сьвіт побачив крізь тумани,
Я дав йому води напитись,
Мов братови, обвив я рани...

РУДОКОП.

(З Ібзена).

Висше молот підоймай,
Твердий камінь розбивай!
Треба шлях пробить туди,
Де лежить лава руди.
Жили золота блискучі
Та піски кругом сипучі
В темних пущах твердих скал —
Бистрий зір мій там упав.
Віє холодом могили
Під землею, де порили;
Дальше! глибше! Трах, тарах!
Пробивай, молоте, шлях.
Тямлю: — на волі бувало
Сонце душу наливало,
З чисто-сьвітлою душою
Я збирав цьвіти весною.
Та пройшли лїта стрілою...
Темні шахти перед мною
Всьо для мене, всьо затьмили:
Степ, поля і рідні ниви.
Вірив я: — колись ще в них,
В тих печерах земляних,
Духи тьми там, в глибинї,
Тайну відкриють менї.
Та летить стрілою час,
Цьвіт житя мого погас,
Розум все не упливає,
Тьму кругом він розганяє.
Чи похибкою важкою
Був мій шлях? Густою тьмою?
Бачив я у небі сьвіт,
Думав, що знайду одвіт.
Ні! — Вже видно, що в землї
Шлях назначений менї!
Глибше в землю, в тьму та жах —
Пробивай, молоте, шлях.
В глиб, доки лиш стане сили,
Крок за кроком до могили,
Хоч і темно в глибинї —
Воля снить ся там менї!

Шікаґо, Ілл. **Шопінський.**

ЯК В РОСІЇ ВЩІПЛЮЮТЬ ЦАРЕСЛАВЄ.

Німецькі часописи подають зміст дивного документу російської культури. Сей „документ" знайдено на стїні в однїй російській школї, а його заголовок такий: „Про що повинен знати кождий ученик?"

Мій володїтель

Його Царське Величество Микола Александрович, самодержець Всеросії. Могучість царя є божого походженя, а цар є намісником Бога на земли.

Цар є законом і справедливостию; він не знає нїякого иншого стараня, лише старанє про добро і щастє своїх підданих. Цар має всьо. Тїшить ся радостю свого народу, а смутить ся його терпінєм.

Кождий Росіянин вірить, що Бог є на небі, а цар на земли.

Цар є зичливий, добрий і справедливий. Російський нарід любить свого царя. Він сьвято виповняє його царську волю і нїщо на сьвітї: нїякі погрози, нїякі муки, навіть смерть не можуть склонити народу, аби він покинув царя.

Бог утверджує царя в його родї; російський нарід уважає наслїдника престола Богом призначеного правного наслїдника царя.

Царева мама все зсилала на Росію добродїйства, опікувала ся сиротами, калїками і нещасливими хорими. Мілїони терплячих знаходили поміч з ласки цариці.

Російська армія.

Доказом сили російського народу є православна російська армія. Як підчас мира так і в часї війни є вона найчисленнїйша в сьвітї. Число її в мирних часах виносить 1,200.000 жовнїрів, в часї війни число підносить ся до 5,000.000, а вразї великої небезпеки для держави може дійти й до 10,000.000.

Всї сповняючі військову службу носять імя повне слави — салдати. Є се загальна назва для войовників. Кождий салдат є обовязаний боронити царя і вітчину перед внїшним ворогом, то є перед чужою державою, яка провадить з нами війну, і перед внутрішним неприятелем, то є перед особами, які нарушують закони вітчини та своїми замахами загрожують житю і чести наших співгорожан.

Обовязки кождого підданого.

Сьвято сповняти розкази царя, посьвяченого Богом. Заховати ненарушену могучість царя.

Не дбати про власне житє, коли ходить о добро царя і вітчини.

ВІСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

Сьвіжі могили.

Василь **Сеник-Петрович.** При кінци 1914 року у Львові помер многонадійний артист українського театру Василь Сеник-Петрович. Покійний родив ся 1880 р. Ще зі шкільної лавки вступив до театральної дружини. Володіючи гарним голосом і сценічними даними, він скоро видвигнув ся в гору і став одним з першорядних артистів. На жаль, несприяючі обставини театрального житя скоро підірвали здоровле молодого артиста і не дозволили йому вповні розвинути гарний талант.

Максим Черник. Дня 15. мая минулого року у Львові помер інжинір Максиміліян Черник, діяльний член українських культурних і технічних організацій. Між иншим за ініціятивою покійного при „Сільським Господарі" основано технічну комісію для відбудови війною знищених місцевостий Галичини. Коли зачала ся праця над відбудовою Східної Галичини, Черник став на чолі яко директор „Будівельної Спілки", основаної українськими товариствами. Смерть перервала його роботу в самім почині.

Павло Кирчів. В половині цьвітня минулого року помер Павло Кирчів, директор народної школи в Курниках, яворівського повіту. Імя покійного читачам української преси 80-их років було досить відоме. Кирчів був співробітником часописий „Зоря", „Правда", „Діло" і инших видань. Таксамо був членом многих українських організацій і брав живу участь в будованю іх. Кирчів родив ся 1861 р.; все житє присьвятив праці на поли народної просьвіти. Останними часами був співробітником педаґоґічних видань. З початком 90-их років Кирчів якийсь час підписував „Правду", яко відвічальний редактор.

(Пок. п. Павло Кирчів родив ся в селі Корчин (повіт ...). В останних роках польські власти в Галичині переслідували його часто за щиру любов до українського народу. Покійний був рідним братом звісного американського Українця п. Костя Кирчова з Джерзи Сіти, бувшого предсідателя У. Н. Союза, а теперішного касієра „Української Ради" в Америці).

Сьвященик о. Т. Скобельський. В Симбірску на засланю (в европейській Росії) помер сьвященик о. Теофіль Скобельський, вивезений з Галичини підчас відступу російських війск. Покійний був сьвящеником в дрогобицькім повіті.

Жіночі орґанізації в Галичині.

Ще перед вибухом війни в Галичині істнували многі женські орґанізації, що в своїй области працювали для національної справи. Такими являють ся: „Жіноча Громада" зі своїми 18 філіями, „Кружок ім. Ганни Барвінок", „Академічна Кухня", „Кружок українських дівчат". З початком війни крім істнуючих появили ся нові женські орґанізації, покликані до житя вимогами часу, — як „Український жіночий комітет помочи для ранених, „Сирітський захист", „Комітет Українок" і инші; вся Галичина покрила ся відділами центральних орґанізацій львівських. Останними часами крім філянтропійної діяльности жіночі орґанізації звернули неменьшу увагу на поширенє між народом грамотности і просьвіти. Основанє читалень і шкіл, наука неграмотних і поміч в науці, боротьба з перепонами в поширеню книжок і знання — се задачі, які собі поставили жіночі орґанізації біля головної цїли.

В горячо написаній статі „Українкам під розваґу" газета „Українське Слово" взиває українське жіноцтво до поширеня національної роботи в Галичині.

„Серіозність моменту — пише „Українське Слово" — повинна спонукати нас до щедрих жертв самопосьвяти і труду. Ставаймо в ряди жінок-добровольців, утворім армію робітниць, котрої члени працювали би по всіх закутках нашого краю. Нація, що видала женщину-ґенія в особі поетки Лесі Українки, що видала такі визначні письменниці як Марко Вовчок (Марія Марковичка), Олена Пчілка (Ольга Косачева), Ольга Кобилянська, Черняхівська, Кобринська, Романович, що видала такі подвижниці на поли просьвітної і педаґоґічної діяльности як Ганна Барвінок (Олександра Кулїшева), Марія Загірня, Софія Русова і Константина Малицька, — та нація українська повинна в теперішну тяжку годину видати сотні нових жіночих робітниць."

Жертви на сироти.

Український захист (сиротинець) ім. митрополита гр. А. Шептицького у Львові звернув ся до української суспільности з горячим покликом аби складала жертви для українських сиріт.

„Остали ся — говорить ся у відозві — тисячі круглих сиріт без батьків і материй і без ніякого прожитку, тому, що все майно пожерла війна. На збиранє жертв назначено осібні дні. Комітет хоче основати заведенє, в котрім могли би виховуватись малолітні сироти — жертви війни".

Товариство „Українська Захоронка" у Львові, що також занимаєть ся закладанєм і удержанєм діточих захоронок і захистів, дотепер заложило 4 сиротинці в чотирох передмістях Львова, в котрих поміщено близко 200 круглих сиріт. Се товариство щораз більше поширює свою діяльність і енерґічно глядає за необхідними средствами.

Пошанованє імени Лисенка.

Будова осібного дому, в якім буде міститися ся „Музичне товариство імени Миколи Лисенка" у Львові, покінчена. По посьвяченю дому відбув ся торжественний концерт при співучасти „Львівського Бояна", а також місцевих і спеціяльно на те сьвято запрошених артистичних сил. В театральній сали товариства дає вистави українська театральна дружина „Бесіди".

В музичнім інституті імени М. Лисенка зачав ся курс з 1. вересня. Уділяєть ся науки гри на фортепяні, скрипці, дутих інструментах, співу і теорії.

ДОПИСИ.

З WILKES BARRE, PA.

Річні збори читальні „Просьвіта".

В неділю вечір дня 31. грудня відбули ся річні збори читальні „Просьвіта" в галі гр. кат. церкви св. Петра і Павла в Вілксбери, Па. На зборах явило ся поважне число старших та молодших, хлопців і дівчат, які ґрупують ся в читальні і є її членами. Затримавши всі формальности приписані статутом читальні, виділові здали справозданє з діяльности і розвою читальні за минувший рік і одержали від зібраних членів подяку за свій цілорічний труд і працю, яка увінчала ся красним успіхом.

По справозданю виділових читальні приступлено до нарад, в яких всі члени без вимікци живо і з найбільшим заінтересованєм брали участь і подавали проекти до ще красшої і успішнійшої роботи на поли просьвіти. Ухвалено на сей рік побільшити число передплачуваних часописий, як рівнож, маючи красну готівку в касі, порішено збільшити бібліотеку і накупити певну скількість нових, добрих та цікавих книжок в українській і англійській мові, які в послідних часах вийшли в Злучених Державах і Канаді. Щоби члени читальні могли кромі праці над самообразованєм також спокійно та прилично забавити ся, ухвалено купити кілька сетів шахів, чексів, доміна і инших приборів до товариської, спокійної а милої забави.

Відтак вибрано новий виділ читальняний на рік 1917, в склад якого увійшли: Вєч. о. Володимир Сполітакевич, голова; п. Іван Малищак, заст. голови; п. Дмитро Заблоцький, секр.; п. Павло Сенюта, заст. секр.; п. Василь Сенюк, кас.; п. Петро Лавний, заст. кас.; п. Михайло Фрунд, бібліотекар; пп. Лев Кушнїр і Павло Корнова, члени комітету бібліотекарського; пп. Михайло Гринзелюк, Николай Дубелїч і Емілія Чорняк, члени контрольної комісії.

Судячи по людях, які війшли в склад виділу читальні, треба надіяти ся, що читальня „Просьвіти" в Вілксбери, Па., сего року ще більше як дотепер зросте і розвинеть ся, зачеркне ще дальший круг просьвітної роботи і принесе обильну користь своїм членам та свому народови.

Честь славним вілксберським читальникам, які, запаливши сьвітло просьвіти, йдуть самі дорогою ясною, і другим присьвічують та дорогу до правди і науки вказують. Сором-же тим, котрі не хочуть на тусаму дорогу вступити, а манівцями ходять і в темноті, мов сови, любують ся.

Славним читальникам з Вілксбери, Па., належить пожелати з нагоди Нового Року як найкрасших успіхів в їх просьвіті, культурній роботі, а читальня „Просьвіти" в Вілксбери, Па., най стане приміром і взірцем для других, а осередком народного житя всіх Українців в тім місті проживаючих.

о.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮАРК, Н. ДЖ. Місячне і надзвичайне засіданє тов. „Запорожська Січ", від. 371, відбудеть ся в понеділок, 15. січня с. р. Будемо розбирати важні справи і при тім будемо приймати нових членів до У. Н. Союза за половину вступного в тім місяцю (січню), бо на другий місяць (лютий) хто хотів би вступати до У. Н. Союза, то вже за ціле вступне. Тож просить ся всіх членів У. Н. Союза і тих, котрі мають тепер добру нагоду вступити до У. Н. Союза за половину вступного, щоб явились точно о годині 7-мій вечером. Котрий би з членів Товариства не прибув на засіданє, то заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Тарновський, предс.; Г. Романків, секр.; С. Грентус, кас.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Пр. Богородиці, від. 36, подає до відома, що на річнім мітинґу вибрано слідуючий уряд на 1917 рік: Е. Попівна, предс.; З. Кучмій, заст. предс.; Е. Мурашко, секр.; М. Варан, заст. секр.; Г. Федьків, кас.; Д. Коритко, заст. кас.; Ю. Швець, Я. Галушка і І. Квасниця, контрольори; П. Пелехата, М. Камінська і А. Сверида, догл. хорих; К. Лехка, господар. Рівночасно пригадуєть ся, що найблизший мітинґ відбудеть ся в неділю на наш новий рік, 14. січня 1917 р., в церковній гали. Просить ся всі членкиці прибутя на сей мітинґ, бо саме тоді припадає річниця заложеня нашого Сестрицтва. Отже повинностию кождої членкиці є принести якийсь дарунок для нашого Сестрицтва, а іменно кожда членкиця повинна привести зі собою одну нову членкицю і то буде найлїпший дарунок для нашого Сестрицтва. Українські жінки і дівчата! Вписуйте ся громадно до нашої дорогої орґанізації, котра вже неодній вдові і сироті втерла очи. Списуйте ся всі, щоби не бракло ані одної, бо сей місяць є за половину вступного, отже користайте з сеї нагоди, бо хто знає, чи діждемо ся такої доброї хвилї, як ся. Мітінґи відбувають ся кождої другої неділї по першім в церковній гали при 303 Гудсон Еве. — В. Пакула, орґанізатор сестрицтва.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Бр. св. Стефана, від. 181, подає до загального відома, що на мітинґу, котрий відбув ся дня 3. грудня 1916 р., вибрано слідуючий новий уряд: І. Швець, предс.; С. Лапчинський, заст.; П. Борозний, кас.; С. Шевчук, заст.; М. Натиник, секр. рек.; Г. Микитин, секр. фін.; Н. Шевчук і С. Прокопчук, контрольори; О. Рикович, догл. хорих; А. Швець, капітан; Гр. Шевчук і П. Лопчинський, хорунжі; Н. Ротик, дверник. Мітінґи будуть відбувати ся першої неділї по першім кождого місяця в Опера Гаузі. Хто з тутешних Українців не є членом нашого Братства і У. Н. Союза, най зголосить ся сейчас до нас, тим більше, що сего місяця приймаєть ся за половину вступного до У. Н. Союза. — Г. Микитин, секр. фін.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеть ся в другу неділю по першім, то є на Новий Рік, дня 14. січня 1917 о год. 2-гій пополудни. Обовязком кождого члена прибути, бо є важні справи до полагодженя. — Я. Лівач, предс.; М. Качмарчик, кас.; М. Пеленський, писар.

БЕНТЛЕЙВИЛ, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 109, подає до відома, що на річнім мітинґу, який відбув ся 17. грудня 1916, вибрано новий уряд на рік 1917: І. Фариняк, предс.; М. Хорощак, заст.; М. Богда, кас.; Мих. Фариняк, секр.; М. Батюк, заст.; І. Щегельський, заст.; П. Яницький і Д. Щепко, контрольори; Р. Заверач і С. Тарас, догл. хорих; І. Александер і Ф. Твардий, хорунжі; М. Махник, дверник. — М. Фариняк, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 53, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеть ся в неділю дня 14. січня с. р. в гали Т. Ґута від ч. 528 Кабот Вей, С. С. Пітсбурґ, Па., о годині 2-гій пополудни. Кождий член мусить безуслівно явити ся. — В. Онишків, секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, подає до відома, що на річнім мітинґу дня 24. грудня 1916 вибрано отсей новий уряд: Ю. Скочипіс, предс.; О. Бутинський, заст. предс.; В. Гірник, кас.; Г. Гнатовський, заст. кас.; М. Біян, секр. фін.; П. Бавуляк, секр. рек.; Т. Ґула і Т. Яворський, контрольори; Г. Біян і С. Федоркович, статутова комісія; Г. Яремчук і Н. Коваль, хорунжі; В. Марцінишин, секр. Молодечого Союза; Іван Івашко, опікун дітий. Мітінґи будуть відбувати ся в четвер по десятім кождого місяця. — Я. Скочипіс, предс.; В. Гірник, кас.; М. Біян, секр. фін.

КУРТІС БЕЙ, Мд. Бр. св. Петра і Павла, від. 81, вибрало дня 24. грудня м. р. слідуючий новий уряд: В. Чачка, предс.; А. Лішинський, заст. предс.; Т. Валеґа, секр.; П. Семенків, заст. секр.; Е. Шутран, кас.; Е. Винницький, заст. кас.; Я. Біленький і І. Букат, контрольори; Ф. Дипута і А. Корчинський, опікуни хорих. П. Войтович, хорунжий; Б. Свіршко, маршалок. — Т. Валеґа, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітинґ відбудеть ся дня 14. січня с. р. в гали церковній на розї Оклей і Райс ул. о годині 12.30. Обовязком кождого члена явити ся на тім мітинґу, а котрий не явить ся, заплатить кару після ухвали з попередного мітинґу. Мітинґ буде в такім порядку: 1) Отворенє мітинґу бувшим предсїдателем. 2) Прочитанє справоздания секретаря і скарбника. 3) Справозданє контрольної комісії і відданє діловодства бувших урядників. 4) Вибір нових урядників на рік 1917-тий. Взиваємо тих членів, що залягають з довгами, щоби вирівнали свої належности сего мітинґу, бо в противнім разї будуть вичеркнені і втратять всі права до запомоги в У. Н. Союзї і в Братстві. — К. Боярчук, предс.; Е. Бабій, кас.; І. Гайович, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Димитрія, від. 301, повідомляє всіх своїх членів, що мітинґ не може бути в той день, як був звичайно, а то з причини сьвят, отже відложено його о тиждень пізнійше, то значить на неділю 14. січня с. р. Мітинґ відбудеть ся в гали звичайній о годині 3-тій пополудни. Обовязком кождого члена явити ся, бо будуть важні справи до полагодженя. — Т. Квасниця, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. О. Николая, від. 175, подає до відома, що на рік 1917 зістали вибрані на уряд слідуючі особи: І. Грошко, предс.; П. Пошивак, заст.; М. Телевяк, кас.; В. Гайдук, заст.; Дм. Макара, секр.; А. Ванюга, заст.; С. Ґірчак і А. Лукач, контрольори; С. Пережок і Н. Статковський, догл. хорих. Найблизший мітинґ Братства відбудеть ся дня 20. січня с. р. вечером у гали М. Пахолка. — Дм. Макара, секр.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовженє зі сторони 1-шої.)

ВІДОЗВА НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ ДО АРМІЇ І МАРИНАРКИ.

БЕРЛІН, 7. січня. — Німецький цісар видав до своїх війск і маринарки відозву отсього змісту:

„Спільно з нашими союзниками зробив я нашим ворогам предложенє, щоби сейчас розпочали мирові переговори. Наші вороги відкинули предложенє. Їх жажда за силою каже їм домагати ся знищеня Німеччини. Війна буде дальше продовжати ся. Перед Богом і людьми заявляю, що тяжка відповідальність за всі дальші страшні жертви, які я хотів зберегти, спадає на правительства наших ворогів.

„Зі справедливим обуренєм на сей визиваючий злочин наших ворогів і з рішучим постановленєм боронити наших сьвятощий і забезпечити нашій вітчині щасливої будучности, будьте тверді як криця. Наші вороги відкинули наші предложеня. З божою помочию ми їх до сего змусимо оружем. — Вільгельм".

ЦЕНТРАЛЬНІ ДЕРЖАВИ НЕ ПОДАЛИ ДОСИ НІКОМУ СВОЇХ МИРОВИХ УСЛІВІЙ.

ЛОНДОН, 7. січня. — Берлінські часописи, „Льокальанцайґер" і „Фосіше Цайтунґ", помістили заяву, що центральні правительства нікому не подавали своїх мирових услівій, не виймаючи навіть президента Вілсона.

Німеччина не предсложить своїх услівій скорше, хиба на столі підчас мирових переговорів. До того часу вона з ними нікому не звірить ся.

Всякі вісти про мнимі мирові услівя центральних держав треба вважати за звичайні поголоски, полягаючі на комбінаціях ріжних політиків, часто навіть зі сторони зовсім противної.

НЕМА НАДІЇ НА МИР.

ВІДЕНЬ, 8. січня. — **Австрійська преса вже втратила всяку надію на мир і обговорює вигляди на дальшу війну.**

Часописи, поміщуючи розказ цісаря до армії з нагоди відмовної відповіди алїянтів на мирові предложеня союзних держав, висказують погляд, що війну треба продовжати з цїлою силою і енерґією.

До відповіди алїянтів на ноту президента Вілсона не привязують найменьшої ваги, Справу мирових зусиль вважають часописи за покінчену.

ТРИДНЕВНА ВОЄННА НАРАДА В РИМІ.

РИМ, 8. січня. — Нині покінчено триднєвні наради, в яких взяли участь заступники держав алїянтів.

На нарадах були присутні: президент англійського кабінету Ллойд Джордж і лорд Мілнер (члени англійського воєнного кабінету) і президент французького кабінету Бріян, міністер війни Ліотей і міністер амуниції Тома (члени французької воєнної ради); російський ґенерал Ґаліцін; шеф головного італійського штабу Кадорна і міністер війни Мороне.

Предметом нарад було уложенє плянів на будуче і спільна акція в дальших воєнних операціях.

ГОЛОВНІ ТОЧКИ НАРАД.

ПАРИЖ, 9. січня. — Про хід нарад представителів алїянтів на конференції в Римі нема ніяких певних вістий. Предмет і вислід нарад ухвалено задержати в як найбільшій тайні.

Президент Бріян по своїм повороті до Парижа заявив лише, що на нарадах осягнено цїль і що він є вповні з них вдоволений. По нарадах набрав він ще сильнійшого переконаня на остаточну побіду алїянтів.

Француська часопись „Пті Парізієн" подає, що головні справи, які обговорювано на нарадах, були отсі: **справа Греції, воєнні операції в Македонії і спільне поступованє у дальшім веденю війни.**

В нарадах брав також участь ґенерал Сарей, головний командант війск алїянтів в Македонії.

НОВА КРІЗА В ГРЕЦІЇ.

ЛОНДОН, 9. січня. — **Положенє в Греції находить ся нині знова в критичнім стані.**

В останній ноті алїянти зажадали від Греції, аби вона протягом 48 годин сповнила всї їх домаганя, а передівсім перевела цїлковите розорyженє.

В послідних днях прийшло до поважних заворушень в пристани Піреус (коло Атен). Відділи француської маринарки, які заняли були важнійші будинки в пристани, уступили з міста назад на кораблї. В Атенах вважають се за злий знак; сподіють ся іменно розпочатя ворожих кроків зі сторони алїянтів проти Греції.

ПОЛУДНЕВЕ СЛАВЯНСЬКЕ КОРОЛІВСТВО.

ЛОНДОН, 6. січня. — З Амстердаму доносять, що в Люцерні (Швайцарія) відбувають ся наради, в яких беруть участь представителї Австро-Угорщини, Німеччини і Чорногори.

Предметом нарад має бути основанє полудневого славянського королівства під протекторатом Австро-Угорщини і з чорногорським князем Мірком яко королем.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Будучий републиканський кандидат на президента Злучених Держав.

В Олбани, в столици нюйорського стейту, відбув ся минувшого понеділка зізд републиканських електорів нюйорського стейту, аби віддати свої голоси на номінацію републиканського кандидата на президента Злучених Держав. По полагодженю всїх формальностий відбув ся бенкет. В часї забави виголошувано богато промов. Стейтовий секретар Франсіс Гюґо у своїй промові сказав між иншим таке: „При останних виборах ми висунули Чарлса Е. Гюза, найпопулярнїйшого члена нашої (републиканської) партії, але він провалив ся. Нашим кандидатом при виборах в 1920-тім році буде Чарлс С. Вітман". Чарлс Вітман є тепер ґовернором нюйорського стейту.

Запомоговий фонд Ірляндцїв.

Касієр ірляндського (айриського) запомогового комітету в Злучених Державах подав до публичного відома грошевий стан комітету. До 28. грудня 1916 року запомоговий фонд виносив $152.266.21; ірляндський базар приніс $46.019.28; кардинал Фарлей зібрав $18.000.00; дрібні збірки $4.886.71. Загальний стан каси ірляндського запомогового комітету в Злучених Державах виносить **$221.172.20.**

20.000 долярів за продажу пива в недїлю.

В понедїлок (8. с. м.) нюйорський судия Коґален засудив 11 сальонїстів на округлу суму 20.000 долярів за се, що вони в недїлю продавали пиво. Судия заявив, що нюйорські шинкарі вже аж занадто надуживають конституциї, коли мимо заказу продають в недїлю пиво.

Експльозія в фабрицї в Істон, Па.

В понедїлок, дня 1. січня б. р., будинок фабрики Бейкер Адамсон в Істон, Па., вилетїв у воздух. Експльозія наступила тоді, коли у величезним котлі заняла ся анїліна. Котел розірвало на дрібні кускі і відломки ранили одного робітника. — Н. П.

Зелїзнича компанія Пенсильванія протягом трох років не мала нїодного нещасливого випадку.

Протягом трох останних років зелїзнича лінія „Пенсильванія" не мала нїодного нещасливого випадку, який спричинив би смерть людям. В тім часї перевезено тою лінією 553,890.063 пасажирів. На перевезенє сих людий було потрібно 9,000.000 особових і тяґарових возів. Зелїзниці зробили разом 15 міліярдів миль дороги, або дорогу 150 разів більшу ніж віддаленє землі від сонця. На сїй лінії є більший рух ніж на прочих американських зелїзницях.

В однім році був лише 365 днїв пяний.

Минувшого тижня в джерзисїтськім суді переводила ся розправа против Фреда Ролькера, якого оскаржила його власна жінка. Вона оскаржила свого чоловіка за часте побиванє її, а також за се, що він деколи грозив їй смертю. „Не було в році одного дня, — заявила перед судією пані Ролькер — в котрім би мій чоловік не був пяний. Цїлий рік він не працював і ще домагав ся, аби я і наша 18-лїтна дочка давали йому удержанє". Дочка потвердила зізнаня матери, а за се Ролькер заявив, що він не може тих зізнань заперечити. Він навіть був на стільки чемним, що виявив, що його жінка є для нього занадто добра і се власне є причиною сього непорозуміня.

За недодержанє приреченя жадає 5.000 долярів.

С. Юнґсвік, молодий хлопець в Ню Йорку, заскаржив Розу Вагшаль о 5.000 долярів відшкодованя за се, що вона зломила приреченє. Вони були обоє заручили ся, але відтак дївчина полюбила другого. Юнґсвік каже, що за час їх сходин він наробив собі богато коштів. Ходив з нею по театрах, іздили обоє на прогульки і т. п. „В кождім разї, — сказав Юнґсвік — чи процес виграю, чи нї, але буду мати бодай науку, що не варта задля любови витрачувати гроші".

Жінка оскаржила чоловіка до суду, бо він забрав її ляльки.

Пані Нобл в Де Мойн, Айова, казала арештувати свого чоловіка за се, що він її покинув. Згодом заявила, що цофне оскарженє, коли її чоловік буде так добрий і віддасть їй ляльки, які забрав з її куферка. Пані Нобл числить 13 (тринайцять) лїт житя, а її чоловік аж... 16. Сї діти приїхали тому 3 місяці до стейту Айова і там цїлком леґально подружили ся. Судія видав вирок, яким присудив „чоловікови" віддати „жінцї" забрані ляльки.

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Звірський вчинок.

Якийсь М. Ковальчук у Вінніпеґу, Ман., повернувши в суботу (30. грудня 1916 р.) вечером до дому, розбив голову своїй жінцї і століникови, Е. Малиському, а сам порозрізував собі черево. Малиський мав ще настільки сил, що вибіг до знакомих сусїдів. Ковальчука і його жінку полїція застала непритомно лежачих на долівці. Всїх забрано до шпиталю, де жінка Ковальчука вже померла. Ковальчук хорував на венеричну недугу. Лїкарі намагають ся ще удержати його при житю. Малиського лїкарі надїють ся, що може вратують. Причини сього нападу незвісні.

Зміна назви міста причиною розрухів.

В Канадї, в провінциї Онтеріо, було до війни місточко Берлін. Коли між Анґлією і Німеччиною вибухла війна, населене тої місцевости, яке вороже відносить ся до Німеччини, зажадало, щоби назву міста змінити з „Берлін" на „Кіченер". Се внесенє принято і тепер колишний Берлін, Онт., називаєть ся офіціяльно Кіченер, Онт. Але Німці, які мешкають в тім місточку, дуже обурили ся на такий вчинок і основали собі товариство під назвою „Горожанська ліґа для привереня давної назви міста". При останних міських виборах згадана ліґа виборола побіду, вибираючи зі своєї партиї мейора міста і цїлу міську раду. Урльопники 118-го канадійського батальону, довідавши ся про побіду „прогерманських" сітізенів, розпочали авантуру, знищили друкарню місцевої часописи і поранили двох радних. Щойно 100 жовнїрів 122-го батальону з Ґалт, Онт., привернули в місті порядок. В місті оголошено воєнний стан.

Канадійські страти.

Від початку европейської війни Канада стратила 68.290 жовнїрів. Сї страти представляють ся в подробицях так: убитих 10.854, померших від ран 4.010, померших від недуг 484, пропавших 1.108, ранених 48.454, полонених 2.970.

В 1915 році Канада мала на боєвім фронтї лише одну дивізію війска, а страти виносили 14.453 жовнїрів.

НОВИНКИ.

Перші збори польської державної ради.

Перші збори польської державної ради відбудуть ся у Варшаві дня 9. січня б. р. У нарадах візьмуть участь 15 делеґатів із території здобутої Німеччиною і 10 делеґатів із території здобутої Австрією. Першою точкою дневного порядку нарад є справа покликати до житя польську армію.

Москалі вивезли 150 німецьких дїтий.

З Тієнтсін (Хіни) наспів до Німеччини лист, в якім пишеть ся: „В найблизших днях ми сподїваємо ся транспорту 150 дїтий, яких Москалї вивезли зі Східних Прус на Сибір. Там віднайшов їх Американський Червоний Хрест. Нужда між сими маленькими дїтьми, яких в брутальний спосіб відділено від родичів, є страшна".

Президент републики Сан Маріно заарештований.

З Ріміні (столиці републики Сан Маріно) доносять, що там заарештовано Алінта Аматі, президента Сан Маріна. Йому приписують дефраудацию гроший з державної каси. Здефраудована сума має виносити 2,000.000 лірів. Сподївають ся, що незабаром вийдуть на яву й инші його спекуляциї.

Убийник Штірка хотів поповнити самовбийство.

Др. Фридрих Адлер, убийник австрійського премієра Штірка, задумав був поповнити самовбийство. Він вже закинув був собі петлю на шию, але се сторожі зараз побачили і перешкодили його намірови.

Дім чорногорського короля згорів.

З Відня доносять, що дім, в котрім родив ся чорногорський король Микита, згорів до тла. Король Микита родив ся 1841 року в місцевости Неґота, недалеко Цетиня.

Бомба в подарунку.

Будапештенська часопись „Аз Ешт" доносить, що богатий земельний властитель на Угорщині, Андрій Пронай, якого батько був секретарем в кабінетї Тіси, одержав в дарунку бомбу. Бомбу надїслав йому один офіцир, що повернув ранений з боєвого фронту. Коли Пронай розпечатав пакунок, бомба експльодувала і відірвала йому праве рамя. По трох годинах він покінчив жите.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сїй рубрицї платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

В сїй рубрицї поміщуйте слїдуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів. —Коли шукаєте заняття.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до пошириня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дяко-учителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінятись з ким.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

Пошукую **ІВАНА КУШНІР** з села Носів, пов. Підгайцї, Гал. Він мав лист з Носова який був оголошений в „Свободї" ч. 112. Хто би о нїм знав або він сам, прошу ласкаво зголоситись на адресу: Katherine Bobecka, 316 E. Ottawa Street, Highland Pk., Ky. 3-5

Пошукую **КАТЕРИНИ ДРАЧ** з Жукова, пов. Городенка, приналежна була до школи в Жукотинї, пов. Коломия. Перед трома роками перебувала в Шікаґо, Ілл. Прошу зголосити ся на адресу: Fedor Iwanczuk, 304 S. 1st St., Louisville, Ky. 3-5

Пошукую свого шваґра **ВАСИЛЯ ОЛЕНЦЇВ** з села Городиславичі, пов. Бібрка, Галичина. Тому 4 місяцї перебував в Нюарку, а потім виїхав і нема о нїм вістки. Прошу його, щоби приїхав до мене на адресу. Адреса: Ilko Olejnik, 724 Hazards St., Palmerton, Pa. 2-4

Пошукую свого брата **ЙОСИФА КОВАЛЬСЬКОГО** з села Глещави, пов. Теребовля, котрий перебував в Ню Йорку. Хто би о нїм знав, або він самий, зволить зголосити ся на адресу: Theodor Kowalsky, 17 Halls Ave., Salem, N. Y. 3-5

Сей портрет представляє **МИХАЙЛА ДУХНЯКА** з Брижави, повіт Добромиль, Галичина, того чоловіка, котрий має в краю жінку і дїти, а тут намовив мою жінку, щоби взяла пару сот долярів і утїк з нею в незнані сторони. Жінка моя називає ся **МАРІЯ ГНАТУШКО**, походить з села Добра шляхоцька, повіт Сянік; забрала зі собою двоє дїтий: 6-лїтнього хлопця Митра і однорічне дївча Касю, а 4-лїтне дївча лишила при менї. Хто менї подасть адресу моєї жени, і поможе зловити Духняка, тому дам 25 долярів надгороди. Жену свою прийму до себе без жадного докору, бо знаю, що вона впала жертвою лихого чоловіка, і хочу з нею жити чесно і уцтиво. Stephen Hnatushko, 900 Mt. Vernon Ave., Scranton, Pa. 51-05

Пошукую своїх краянів Галичан з повіту Рава Руська. Вони називають ся: 1) **ЛУЦЬ ПІСТУНЬ** з села Гіче, в Америцї перебуває від 6 лїт, жонатий; 2) **МИХАЙЛО ТИПА** (Вовк), родом з Мостів Малих, музикант, має около 50 лїт житя; 3) **НИКОЛАЙ ТВАРДОВСЬКИЙ** з села Смолин, прибув до Канади тому 3 роки, має около 50 лїт житя. Їх пошукує також мій товариш Іван Проць з Гребенова. Хто би о них знав, або вони самі, нехай зголосять ся до: Nicholas Kozak, E. Yongstown, Ohio. 4-5

Пошукую своїх краянок **МАРІЇ** і **АННИ ТИМАШИН** з села Зорайська, пов. Самбір. Прошу їх зголосити ся на адресу: Iwan Czypil, 616 Ingham St., Lackawanna, N. Y. 4

УКРАЇНЦЇ З БЕЛФІЛД І СТЕЙТУ НОРТ ДАКОТА. Хто потребує затягнути позичку на свої фарми на малий процент, може дістати її в однїй великій міннеапольській позичковій компанії за посередництвом: Nich. Repetowsky, Box 615, Belfield, N. Dak. 4

РОБІТНИК, знаючий роботу чищеня вікон, дістане сейчас добре занятє з доброю платнею. По близші інформациї просить ся голосити до: John Adamowicz, 420½ Union St., Nashville, Tenn. 4-6

ФОНОҐРАФ з многими гарними рекордами, який коштував $40.00 продасть сейчас за $12.00. Все в найлїпшім станї. Адреса: Mr. Petrak, 334 E. 5th St., New York, N. Y. 4-29

САЛЬОН НА ПРОДАЖ в містї Нюарку, Н. Дж., в добрім місци, добрі трунки, гарне урядженє. Цїна дуже приступна. Голоситись до: West Street Cafe, 56 West St., Newark, N. J. 3-5

ПРОДАМ 52-АКРОВУ ФАРМУ, 100 штук дерева овочевих, нові будинки, хата на 7 кімнат, студня, 2 конї, 2 корові, 100 курий, сїно, овес, кукуруза. Земля чорна, добра під управу цибулї, салєри і инші продукта. За цїною голоситись до властителя: John Smith, Box 101, Whippany, N. J. 46-13

БЕЗПЛАТНО висилаємо кождому гарний кишенковий календар на 1917 рік з цїкавими додатками. Пишіть на адресу: M. B. Goldberger, 75 Clarkson St., New York City. 4—

ДИПЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ
і слухачка нюйорського унїверситету учить англійського язика та приготовляє до іспитів до одержаня американських горожанських паперів. Підготовляє також до шкіл промислових: технїчних, механїчних і торговельних. Інформациї устні або писемні уділює: 07—
M. SCHWARTZ, 168 E. 89th St., New York, N. Y., Tel. Lenox 6096

ЛЮДИ — приходїть по роботу в фабриках, фармах, ресторанах, готелях, зелїзницях, цеґельнях, дорогах, стайнях і т. и. Приведїть своїх приятелів. — COMMERCIAL AGENCY, 38 Montgomery St., JERSEY CITY, N. J.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по цїнї 7 цнт. штука.

ЛИС МИКИТА
ДУЖЕ ЦІКАВА КНИЖКА, ПИСАНА ВЕРШОМ. — З німецького переробив Іван Франко. — Цїна 40 центів.
Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

КАСОВИЙ ЗВІТ УКР. НАР. СОЮЗА
за місяць грудень 1916 р.

ПРИХОДИ:

Відділ	запл.	Відділ	запл.
1.	291.88	140.	13.20
2.	66.67	142.	83.32
3.	19.14	145.	13.43
4.	76.85	146.	115.67
5.	65.47	147.	107.31
6.	21.79	148.	12.49
7.	99.84	149.	56.51
8.	9.03	150.	17.23
9.	54.37	151.	51.97
10.	151.68	155.	164.98
11.	6.48	160.	73.04
12.	105.45	162.	21.89
14.	35.83	165.	83.08
15.	49.80	168.	95.58
16.	19.51	170.	157.03
17.	27.39	173.	35.31
19.	62.91	174.	25.96
19.	10.53	175.	53.60
20.	7.60	178.	31.60
21.	19.84	179.	70.16
22.	36.00	180.	7.21
23.	21.56	181.	30.28
24.	17.00	186.	70.61
25.	19.26	192.	30.63
26.	21.08	195.	26.78
27.	52.57	198.	13.90
28.	74.27	200.	39.62
29.	89.19	202.	19.63
30.	21.28	203.	34.32
31.	9.68	205.	23.82
32.	30.00	206.	43.01
33.	20.41	209.	80.14
34.	27.04	210.	21.37
35.	17.67	211.	39.76
36.	21.52	213.	104.09
37.	14.06	214.	15.05
38.	151.45	215.	31.50
39.	37.07	217.	170.65
40.	14.56	218.	134.73
41.	39.21	220.	47.10
42.	45.15	221.	161.07
43.	11.74	223.	83.07
44.	45.27	224.	21.95
45.	88.47	225.	63.84
46.	31.15	228.	18.61
47.	102.79	229.	112.12
48.	44.69	230.	50.46
49.	48.55	233.	34.68
50.	25.30	234.	65.51
51.	32.84	235.	56.04
52.	27.70	237.	83.54
53.	32.07	238.	6.40
54.	16.98	239.	106.71
55.	7.42	240.	21.20
56.	31.48	241.	24.21
57.	50.56	243.	37.08
58.	17.58	244.	22.18
59.	38.54	245.	21.70
60.	21.90	246.	19.26
61.	40.75	247.	91.50
62.	24.37	248.	32.11
63.	154.96	250.	8.93
64.	37.88	251.	46.07
65.	99.65	254.	57.41
66.	51.05	255.	33.80
67.	66.54	256.	10.75
68.	24.43	258.	22.85
69.	41.58	259.	74.71
70.	164.12	261.	20.02
71.	23.71	262.	15.32
72.	35.61	263.	9.40
73.	22.61	270.	88.64
74.	20.95	273.	37.39
75.	27.65	274.	35.06
76.	112.33	276.	55.64
77.	43.41	277.	28.63
78.	62.55	278.	37.70
79.	47.90	282.	65.08
80.	28.55	283.	45.00
81.	92.93	286.	20.09
82.	16.61	288.	55.09
83.	35.17	290.	25.63
84.	1.33	291.	29.48
85.	22.77	292.	75.60
86.	59.28	293.	12.16
87.	52.53	295.	47.13
88.	17.89	296.	41.88
89.	6.39	300.	133.75
90.	28.94	301.	82.24
91.	93.92	303.	11.01
92.	7.18	305.	25.10
93.	30.60	308.	41.40
96.	60.69	314.	11.81
97.	9.45	315.	25.13
98.	53.74	316.	113.83
99.	66.13	317.	33.08
100.	5.06	318.	33.69
102.	146.95	320.	16.67
104.	136.46	321.	40.35
105.	56.21	322.	25.80
109.	100.99	323.	33.33
112.	41.18	324.	50.51
113.	42.46	326.	58.04
117.	67.15	330.	140.77
123.	15.59	332.	21.22
124.	40.77	334.	9.02
127.	62.04	336.	78.03
128.	25.31	338.	130.47
132.	56.93	339.	48.08
133.	149.64	341.	38.27
135.	16.19	342.	52.15
136.	56.79	344.	14.23
137.	30.67	347.	16.10
138.	17.89	349.	31.13

Відділ	запл.	Відділ	запл.
350.	59.61	379.	37.44
351.	13.25	381.	14.50
354.	27.00	384.	58.19
355.	39.88	385.	17.84
357.	18.05	388.	62.58
360.	55.13	391.	34.31
363.	54.95	392.	9.93
364.	17.54	393.	20.05
365.	51.00	395.	3.65
367.	40.86	396.	30.85
369.	62.99	400.	42.97
370.	42.12	401.	23.54
371.	27.56	402.	14.70
373.	9.68		

На сплату моргечів	175.00
Процент від моргечів	596.36
Прихід за діти членів У. Н. С.	710.32
Прихід друкарні	4.415.84
Рент від дому У. Н. С.	30.00
Процент з банків	1.198.62
Процент з бондів	940.00
Разом	20.153.30

РОЗХІД.

Посмертне по бл. памяти:

Бещад Михайло, від. 86	1.000.00
Лобур Семен, від. 296	1.000.00

Запомоги з фонду убогих:

Василь Фенчик, від. 338	50.00
Василь Романчак, від. 106	150.00
Василь Тимчук, від. 349	50.00

Виплата з фонду сирітського по бл. п.:

Прокіп Мотиль, від. 10	562.50
Іван Процак, від. 78	78.00

Адміністраційні видатки:

Платня головних урядників	290.00
Платня помічника	75.00
Платня головного опікуна	65.00
Рент за грудень	30.00
Видатки офісові і адміністр.	130.31
„Свобода" за грудень	902.00
„Просьвіта" на видавництва	375.52
Розходи друкарні	4.367.13
Податки від дому У. Н. Союза і друкарні	464.64
Бонди головних урядників	304.00
Асекурація дому У. Н. С.	196.00
Відзнаки для сестрицтв	201.60
Разом	10.291.70

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Готівка з кінцем надолиста	180.061.95
Прихід за грудень	20.153.30
Разом прихід	200.215.25
Розхід за грудень	10.291.70
Готівка з кінцем грудня	189.923.55

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	189.923.55	
Моргечі	63.125.00	
Бонди	49.515.00	
Реальність	19.500.00	
Друкарня	23.850.00	**345.913.55**

Стан довжний:

Фонд посмерт.	115.147.58	
„ резерв.	117.630.52	
„ адміністр.	31.587.23	
„ убогих	9.341.34	
„ народний	7.537.26	
„ сирітс.	64.669.62	**345.913.55**

З днем 31. грудня 1916 р. невиплачених посмертних запомог остає на суму 14.816.85.

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.
А. Шаршонь, гол. кас. У. Н. С.
С. Ядловський, г. ф. секр. У. Н. С.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ" І ПРИЄДНУЙТЕ ЇЙ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

СТРІЧА.

Дзвонили дзвони на вечірню і люди йшли до церкви, коли на скруті гостинця почув ся туркіт коліс. Худі коні, повіз великий, як Ноїв ковчег. Жид візник, видимо фякер, один із тих що їздять між нашими невеличкими містами і зелізничими стаціями. В селі, що лежало при гостинци, не звертали уваги ні на фіякра, ні на пана, що сидів у ньому і пильно роздивляв ся довкола.

Був то мущина молодий, трийцяти-літний, з інтелігентним лицем, гарний собою. Від нього так і несло коли не заграницею, то тим великоміським, столичним житєм. Тим дивнійше, що його так дуже обходила кожда хата в селі, кожде деревце при дорозі, що так пильно придивляв ся до всього, так цікаво водив своїми сивими очима. А коли ті очи спинились на старій церковці та на приходськім домі, що стояв поміж розлогими липами, то здавалось, що подорожний хоче пробити ними ті білі, тихі стіни та заглянути між них до середини.

— Прошу пана! — озвав ся візник жидівським, сильно харкавим голосом. — Тут добра коршма і „заязд", треба попасти.

— Попасти? — відповів подорожний, мабуть гнівний, що нечемний Жид вирвав його з зовсім иншої сфери гадок і споминів. — Знов попасти! Що миля попас!

— Якто миля? — боронив ся Жид. — Ми вже віхали три і не попасли

— Не люблю я, оттих ваших плюгавих коршем і заїжджати до них не буду. Стань трошки! Слухай-но, хлопче, — обернув ся до якогось хлопчини, мабудь школяря. — Скажи но мені, хто в вас сьвящеником?.

— Ґа? — відповів хлопець і хотів іти дальше.

— Хто в вас пан-отцем, питаю? — повторив нетерпляче подорожний.

— Не знаю! — відповів хлопець.

Тут вмішав ся в розмову візник.

— Ото дурний хлоп, а він не знає, хто в них ксьондзом.

— Ксьондзом у нас молодий еґомость. Чому би не знав! — відповів хлопець з лицем обидженого чоловіка і пійшов дальше. Доперва якийсь старший господар пояснив, що небіщик пан-отець померли і що тепер настав до них молодий священик, зять покійного, той, що оженив ся з панною Ґалею.

Як називає ся, також не знав.

— Якось так дивненько: Юр... Юр... Недовго, тай ще люди не знають.

— Може Юрчак? — поміг йому подорожний.

— То, то, то,! Юрчак, паноньку, Юрчак.

— Чорнявий, низький, правда?

— То, то, то! Чорнявий низький. Такий як я, а може трохи низший.

— Ну, то той сам! Завертай на приходство! Спасибіг, ґаздо! По дорозі дивував ся, що Галя вийшла за Юрчака, пригадував собі, яка з неї була ладна і мила дівчина і заявив сам перед собою, що до Юрчака не мав ніколи довіря.

Віз тихо вкотив ся на подвірє, а бувалі коні відразу скрутили під стирту пахучого, сьвіжого сіна. Подорожний зліз з воза, стріпав порох з одежі, поправив капелюх і пустив ся до хати.

На подвірю було тихо. Так тихо, як буває лише на селі в неділю. Правдивий день спочинку. Навіть пси кудись поділись і не витав його ніхто. Хиба бузьок на високій стодолі клекотав довгим клювом і віти старезної липи нахилились легонько. Увійшов в городець — тут тихо.

Стежки поструґані мало витоптані, по них воробці скачуть, цьвірінькають. В траві жужжить комаха, а з грядок розливає ся запах резеди і левкоїв. Поміж липами стоїть мовчаливий дім.

І було в тім образку щось таке, таке сумне, а заразом і дороге, що він став як вкопаний і дивив ся. Відчинене віконце легонько колихалось, але крізь нього не виглядав ніхто. В хаті було тихо. Аж ось почув ся ледви замітний шелест. Чиясь хода. Хтось відчинив фортепян і поклав руки на клявіші.

Помішані неясні акорди, нескінчені і ледви початі мельодії, а потім переходи, ще кілька тонів, павза і сумна а голосна музика Брамса.

Гість тихо підійшов на ґанок і став біля стовпа, обвитого зеленим листєм дикого винограду. А музика все плила і плила крізь відчинене вікно і наповнювала собою город і зливала ся з запахом цьвітів, з блакитю неба, гармонією літного погідного пополудня. На нього робила вона дивне вражінє. Чув преціньвсілякі концерти, недавно чув Падеревського, але сей несподіваний, сільський концерт очарував його, оповив тугою, навіяв спомини, зворушив серце.

Коротокий пятий танець скінчив ся. Останні звуки завмерли самі в собі, не вибігли крізь вікно, не розплились у просторі: сконала та дивна музика в аґонії своїх власних тонів, як конає в аґонії красок.

Тихо. І знов резеда і левкоя, знов лагідна, вже не полуднева, жарка блакить, знов велика сімфонія природи. Забутись можна. Та того він не хотів. Кождої хвилі могли відчинити ся двері і міг вийти хто. Він опамятав ся і наложив руку на клямку.

На вид гостя, від фортепяна підняла ся жінка. На її лиці видно було сьвіже зворушенє, викликане грою. На снідих лицях палали румянці і дивні огні горіли в великих, як море глубоких, очах. Але сей вираз змішав ся з виразом здивованя. На чолі між бровами появила ся легонька морщинка гніву, уста затялись, якби сердились, що память не може пригадати імени прихожого.

Він, чи не він?

Гість склонив ся легко і стояв мовчки. Мовчки обнімав її своїм зором. Була тасама. Тасама, що перед літами. Лише стать єї вирівналась, розвинулась і, дивна річ, не втратила ні крихітки давного молодечого чару. Несло від неї сумом вечірної години, чарами лісової глуші, *меляхолією місячної ночи. Пізнав її — і вона його пізнала.* То був — він... І тепер замість морщини гніву появив ся на її лиці вираз завзятя до конечної самооборони перед грізним, ненадійним ворогом, що йшов на неї добре знайомою, хоч призабутою силою.

— Пані пізнали мене? — спитав по хвилі, коли мовчанка стала томити його і її.

— Так, се ви, пане Іванський! Які-ж рідкі гості. Витайте!

В її словах чути було *силуваний спокій.*

— Просимо близше! — і подала йому на привитанє руку.

Іванському здавало ся, що рука з грани і що огонь з неї пійшов йому по жилах. Підніс її до уст...

— Сідайте! Прошу! Ось вам тютюн, робіть сиґарко, а я зараз прийду.

— Тільки не заходьте ся пані! Я на хвилю вступив і зараз їду.

— Спитайте перше, чи я вас пущу. Що сказав би мені мій муж! Ви-ж преціньприятелі!

— Так приятелі, — відповів глухо Іванський.

— Мій муж править вечірню, а потім має похорон, але то всьо не потріває довго і за годинку він верне. Не втікайтеж мені! — сказала встаючи і вийшла. Іванський лишив ся сам. Хотів охолонути з перших вражінь та не міг. Сьвітовий, бувалий чоловік, що з женщинами *привик поводити ся легко і певно, не теряючи своєї переваги,* тут, на вид тої сільської їмости стратив певність себе, складав випробовану збрую. І може перший раз в житю пізнав, що над осьвіту, над огладу, над велику штуку житя є щось ще більше — само житє. Вертав з заграниці, де кінчив науки. Їхав на добре, навіть високе місце. По літах блуканини по морю, його човен завертав до спокійної пристані, до щасливої будущини. Та він чомусь не вірив в тій хвилі, щоби його будуччина могла бути щасливою. Він — і щастє! І почав проклинати ту годину, що привела його сюди, до сього дому. Злякав ся самого себе. Міг зрадити ся з тими гадками перед нею, міг преставити себе бідним нещасливим чоловіком, а того він ніяк не хотів. Встав і почав розглядати ся по кімнаті. То була та сама, добре знайома кімната. Перед літами було в ній так весело, так ясно. Лунали співи, гомоніли живі розмови, часом гонили пару у жвавім танці. Його батько мешкав у сусідстві, а тут мешкали родичі Галі. Підчас ферій оба доми зливали ся в один. Тижнями перебував Іванський у Галиних родичів, з її братами, з нею. Де поділо ся те все?... І спомини тих щасливих часів стали налітати в кімнату; одні наперед других. Втискали ся крізь вікна, висували ся з кутів, зза образів, зпід підлоги. Тихенько спадали зі стелі, і щільно, щільно заповняли собою цілу кімнату. Іванський не міг оборонятись, став біля фортепяна і згадував.

Так застала його колишня панна Галя. Глянула на нього, а йому здавало ся, що прошибла його на скрізь, до споду душі.

— Розповіджте-ж тепер, що вас принесло до нас — сказала тимсамим силувано спокійним голосом і вказала йому місце поруч себе.

Замість відповіди пригадав собі слова пісні: „Ой щож тебе принесло, принесло, принесло-о? Чи ворон кінь, чи весло, чи весло, чи весло-о?"

— Принесла мене, прошу пані, іронія долі. І здасть ся мені в тій хвилі, що та сама люта доля каже мені живому чоловікови, жити на цвинтари, тут, де похована моя молодість, де лиш спомини остали ся, як бездушне, нагроблене камінє.

Глянула на нього тимсамим проймаючим поглядом.

— Як бачу, ви все постизуєте! Ні сьвіт, ні житє не змінили вас!

— На жаль, справді не змінили! Я гадав, що житє велика школа і що в тій школі я навчив ся бути чоловіком практичним, мудрим. Я-ж учив ся так пильно!... Та з соромом признаюсь перед вами, що моя наука пійшла на марно. Але перед вами мені вільно до того признати ся. Ви преціньмоя добра, давна знайома, моя товаришка, моя... Як нині тямлю, як свій перший стишок прочитав я вам першій, вам одинокій звірював ся з усіх своїх молодечих мрій, з усіх поривів. Разом ми читали книжки, разом снували рожеві пляни на будуче. Разом...

І вони стали згадувати. Згадували щиро, як діти, не числячись зі словами і не скриваючи свого зворушеня. Вона призналась йому, що по його відїзді було їй дуже сумно, що пильно ловила всякі вісти про нього, але ті вісти були чимраз скупійші, аж перестали зовсім доходити до неї. Потім померла мати, лишив ся батько сам, старий, немічний. Потім... потім приїхав Юрчак і вона вийшла за муж.

Останні слова вимовила тихо, ледви замітно. Навіть не сколотила ними тої великої тиші, що їх обгортала собою. А був у тій тиші пустий запах резеди і левкоїв і вечірна, літна, важка задуха і той перловий, вечірний сумрак, що напливав як хвилі, як море і обнімав їх і вязав з собою. Чули, що тратять силу і сьвідомість і піддають ся тій таємній *силі,* що нараз виринула поміж ними. — — — — — — — — — — — — — — — —

(Конець буде).